

Bs Bùi Duy Bình -

Thu c lá đ i n t (VAPE) l n đ u tiên xu t hi n trên các m t báo do doanh s bán hàng và m c đ ph bi n tăng v t. Sau đó, các báo cáo v các b nh nghiêm tr ng và t vong liên quan đ n thu c lá đ i n t và các ch t khác b t đ u tăng lên vào mùa hè năm 2019. Đ n gi a tháng 2 năm 2020, t i M , [CDC báo cáo](#) h n 2.800 tr ng h p ch n th ng ph i ph i nh p vi n trên t t c 50 t i u bang và 68 tr ng h p t vong. EVALI, nh c n b nh này hi n đ c g i, v n ti p t c t o ra các câu h i, m c dù các l t khám c p c u liên quan đ n vaping đã gi m đ n.

M c dù tìn th ng n ng và th m chí t vong khi s dng VAPES đ ng nh x y ra đ t ng t, t i sao thu c lá đ i n t l i đ c s dng trong nhi u năm? T i sao EVALI khó ch n đoán? Nh ng lo i ch n th ng ph i nào x y ra và nh ng gì có th gây ra chúng? T i sao ch m t s ng i b nh h ng, trong khi nh ng ng i khác ti p t c s dng các s n ph m vape mà không b b nh rõ ràng? Và cho đ n nay chúng ta bi t gì v nh ng h u qu lâu dài có th có c a vi c vaping?

M c đ ph bi n c a VAPING tăng v t

Đ c bi t là trong gi i tr , vi c s dng thu c lá đ i n t tăng nhanh trong nh ng năm g n đây. Ví d , t i M , trong s h c sinh trung h c ph thông, t l s dng thu c đã tăng t g n 0 vào năm 2011 lên g n 29% vào năm 2019, theo Trung tâm Ki m soát và Phòng ng a D ch b nh (CDC). Theo m t [cu c thăm dò c a Gallup](#) năm 2018, t t tính có kho ng 9% ng i l n t 18 tu i tr lên s dng các s n ph m vaping .

EVALI là gì?

EVALI (e-cigarette or vaping product use associated lung injury-tìn thàn ng phò i liên quan đò n sò dòn g thuò c lá đò n tìn) là mọt phàn ản g viêm trong phò i do các chò t hít phò i. Với mọt loò t các sòn phò m - nhiò u sòn phò m bò t hò p pháp hoò c giò mò o - và nhiò u thành phòn khác nhau, không có gì ngò c nhiên khi EVALI cũng khác nhau. Nó có thò xảy ra nhò viêm phò i, tìn thàn ng các túi khí nhò trong phò i (phò nang), hoò c mọt phàn ản g viêm đò c gò i là viêm phò i xò .

Tò i sao EVALI khó chòn đoán?

Viò c xác nhòn chòn đoán EVALI rò t khó khăn vì không có thò nghiò m phòng thí nghiò m nào cho nó. Ngay bây giờ, các bác sĩ chòn đoán EVALI đò a trên các triò u chòn g, viò c sò dòn g các sòn phò m vaping gòn đây, các bò t thàn ng đò c tìm thò y trên chò p cò t lò p phò i và không có bòn g chòn g vò nhiò m trùng. Thò t không may, viò c kiò m tra phò i trò c tiò p đòi hò i phò i nò i soi phò quòn, điò u mà hò u hò t bòn h nhân đã quá nòn g đò có thò chò u đòn g đò c. Đò liò u tòn nhò ng bòn h nhân đã trò i qua nò i soi phò quòn cho đò n nay vòn chò a xác đò nh đò c cò chò gây ra tòn thàn ng phò i.

Chúng ta biò t gì vò nguyên nhân gây ra EVALI?

Thò t khó đò xác đò nh nguyên nhân cò a EVALI. Có hàng ngàn sòn phò m vaping vò i các thành phòn khác nhau, bao gò m cò các chò t bò t hò p pháp. Rò t có thò, nhiò u sòn phò m hoò c chò t cò thò đang gây ra các vòn đò nghiò m tròn g vò phò i. Không ai biò t tò i sao mọt sò ngò i bò EVALI và nhò ng ngò i khác thì không, nhò ng mọt phàn cò a điò u này có lò là do các thành phòn khác nhau mà hò đã hít phò i.

- Thàn ng hiò u phò biòn nhò t liên quan đò n EVALI là Dank Vape, mọt thàn ng hiò u sòn phò m có chò a THC, thành phòn tác đòn g thòn kinh chính trong còn sa.
- Sò dòn g riêng các sòn phò m có THC làm tăng nguy cò mò c EVALI. (Không rõ liò u nhò ng ngò i sò dòn g vapes chò có nicotine cũng tiò p xúc vò i các sòn phò m vape có THC, hoò c liò u các thành phòn khác có gây ra tòn thàn ng phò i hay không.)
- Vitamin E axetat có liên quan chò t chò vò i EVALI. Nó đò c tìm thò y phòn lòn trong các nhân hiò u hàng giò (và gòn đây là các sòn phò m cò a Juul tòn Hàn Quò c). Vitamin E là mọt chò t bò sung đò c coi là an toàn khi uòn g hoò c bôi lên da. Vitamin E acetate là mọt đòn xuò t đòn đò c sò dòn g trong các sòn phò m vaping nhò mọt chò t làm đò c. Nó đò c tìm thò y trong khoò ng mọt nò a sò sòn phò m liên quan đò n EVALI. Mọt nghiò n cò u nhò gòn đây cho thò y vitamin E lòn g đòn g trong mô phò i cò a bòn h nhân EVALI.

Evali: t_hn th_ong ph_i do s_o d_ong thu_c lá đi_n t_h

Vi_t b_i Biên t_p viên

Th_h hai, 26 Tháng 4 2021 17:17 - L_on c_op nh_ot cu_i Th_h hai, 26 Tháng 4 2021 15:23

- Các thành ph_n hóa h_oc khác, bao g_om ch_ot béo trung tính, d_ou th_oc v_ot, s_on ph_om ch_ong c_ot d_ou m_o và tecpen pha loãng đã đ_oc tìm th_oy trong các m_ou n_oi soi ph_o qu_on c_oa b_onh nhân EVALI. Nh_ong không có _o t_ht c_o các b_onh nhân.

M_oi lo_oi v_o s_oc kh_oe lâu dài có th_o x_oy ra liên quan đ_on vaping

- Đ_ong nhiên, b_onh n_ong và t_h vong do ch_on th_ong ph_i liên quan đ_on vaping đã nh_on đ_oc r_ot nhi_u s_o quan tâm. Nh_ong có nh_ong nguyên nhân khác gây lo_oi v_o _onh h_ong s_oc kh_oe lâu dài c_oa h_oi hít vào, bao g_om ch_ot gi_o _om, h_ong li_u, quá trình gia nhi_ot và ăn mòn cu_n dây kim lo_i.

- Ch_ot gi_o _om là các ch_ot ph_o gia đ_oc s_o d_ong đ_o t_ho ra h_oi, ch_ong h_on nh_o propylene glycol ho_c glycerol. Các t_h bào hô h_op c_oa con ng_oi i t_hp xúc v_oi ch_ot gi_o _om trong các thí nghi_om trong phòng thí nghi_om cho th_oy s_o gia tăng viêm nhi_om và gi_om kh_o năng s_ong sót. Đi_u này làm đ_oy lên lo_oi v_o t_hn th_ong ph_i khi m_oi ng_oi i hít ph_oi ch_ot gi_o _om.

- Hàng ngàn s_on ph_om h_ong li_u vape đã đ_oc báo cáo. Vì nh_ong ch_ot này đ_oc hít vào ch_o không ph_oi qua đ_ong tiêu hóa nên chúng không đ_oc quy đ_onh b_oi Hi_op h_oi các nhà s_on xu_t h_ong v_o và chi_t xu_t (FEMA). Diacetyl, ch_ot t_ho cho th_oc ph_om có h_ong v_o b_o ho_c kem, là m_ot ví d_o. Các công nhân nhà máy t_hp xúc v_oi hàm l_ong diacetyl cao trong các nhà máy s_on xu_t b_ong ngô đã phát tri_n t_hn th_ong ph_i đ_oc g_oi là “ph_oi b_ong ngô”, vì v_oy nó đ_oc OSHA quy đ_onh t_hi n_oi làm vi_c. Tuy nhiên, diacetyl đ_oc s_o d_ong trong h_on 60% các lo_i h_oi có v_o ng_ot, và ch_o 3-4 nhất m_oi ngày đã v_ot xa gi_oi h_on t_hp xúc do OSHA đ_ot ra.

- Vi_c đ_ot nóng các thành ph_n đ_o t_ho h_oi khi_n các thành ph_n hóa h_oc c_oa chúng b_o phân h_oy, đi_u này cũng có th_o gây nguy hi_om cho s_oc kh_oe. Ví d_o, đ_ot nóng propylene glycol t_ho ra aldehyde, khi_n ng_oi i dùng t_hp xúc v_oi n_ong đ_o h_oi formaldehyde g_op 5 đ_on 15 l_on - m_ot ch_ot gây ung th_o đã bi_ot - có trong thu_c lá đi_u.

- Ngoài ra, vi_c s_o d_ong l_op l_oi các h_op m_oc có th_o n_op l_oi có th_o khi_n các cu_n dây nhi_ot b_ong kim lo_i i b_o phân h_oy, có th_o đ_on đ_on hít ho_c nu_t ph_oi kim lo_i i n_ong. Các kim lo_i i đ_oc h_oi nh_o Mangan và k_om đã đ_oc phân l_op t_h các thi_t b_o vaping đã qua s_o d_ong. Nh_ong ch_ot này có th_o gây b_onh khi ăn ph_oi i _o m_oc đ_o cao. Cũng có nh_ong tr_ong h_op báo cáo v_o ch_on th_ong ph_i liên quan đ_on coban trong ch_ot l_ong vaping. Đi_u này đã đ_oc cho là do ăn mòn cu_n dây.

Đi_u m_ou ch_ot

Hi_on t_hi, CDC và FDA khuy_on cáo m_oi ng_oi i tránh s_o d_ong thu_c lá đi_u n t_h ho_c các s_on ph_om vaping có ch_oa THC, đ_oc bi_ot là t_h th_o tr_ong b_ot h_op pháp.

Evali: t n th  ng ph i do s  d ng thu c l    n t 

Vi t b i Bi n t p vi n

Th  hai, 26 Th ng 4 2021 17:17 - L n c p nh t cu i Th  hai, 26 Th ng 4 2021 15:23

T i Việt Nam, hiện nay, m c d     c  nh ng    xuất c m s  d ng thu c l    n t , nh ng th c tr ng nh n s  d ng v n tiếp di n v  s  cases nh p vi n v  t n th  ng ph i do thu c l    n t    ng không ng ng t ng l n. Ch nh v  v y, song song với c ng t c qu n l , ki m soát v  ng n ch n c c qu ng c o kinh doanh thu c l    n t , m i ng  i d n c n n ng cao nh n th c, hi u bi t v  s  nguy hiểm c ng nh  t c h i kh n l  ng c a s n phẩm này.

Nguồn: <https://www.health.harvard.edu/blog/evali-new-information-on-vaping-induced-lung-injury-2020040319359>